

Міністерство освіти і науки України
Західноукраїнський національний університет
Юридичний факультет

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Т.в.о. декана
юридичного факультету
Надія МОСКВАЦЬОК

“ 31 ” * 08 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ:
В.о. проректора з науково-педагогічної
роботи
Віктор ОСТРОВЕРХОВ

“ 31 ” * 08 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Директор вивчально-наукового інституту
новітніх освітніх технологій
Сергій ПИТЕЛЬ

“ 31 ” * 08 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
з дисципліни «Криміналістика»

Ступінь вищої освіти – бакалавр
Галузь знань – 08 «Право»
Спеціальність – 081 «Право»
Освітньо-професійна програма – «Право»

Кафедра кримінального права та процесу

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практичні	ІРС (год.)	Тренінг, КПІЗ	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Екз. (сем.)
Денна	4	7	26	26	3	4	91	150	7
Заочна	4	8	8	4	-	-	138	150	8

31.08.2023
[Signature]

Робоча програма розроблена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 81 «Право», спеціальності – 081 «Право», затвердженої Вченою радою ЗУНУ (протокол № 10 від 24.06.2020 р).

Робочу програму склав доцент кафедри кримінального права і процесу кандидат юридичних наук Пілюков Юрій Олександрович.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри кримінального права та процесу, протокол № 1 від 30.08.2023р.

Завідувач кафедри
д.ю.н., проф

Ніна РОГАТИНСЬКА

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 081 «Право», протокол №1 від 29.08.2023.

Голова групи
забезпечення спеціальності
д.ю.н., доцент

Ірина ЛУКАСЕВИЧ-КРУТНИК

Гарант ОП

Наталія ЧУДИК

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «КРИМІНАЛІСТИКА»

1. Опис дисципліни «Криміналістика»

Дисципліна «Криміналістика»	Галузь знань, спеціальність, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ESTS-5	галузь знань 81 «Право»	Статус дисципліни Нормативна дисципліна з циклу дисциплін професійної підготовки Мова навчання українська
Кількість залікових модулів - 4	спеціальність – 081 «Право»	Рік підготовки: <i>Денна – 4</i> <i>Заочна - 4</i> Семестр: <i>Денна – 7</i> <i>Заочна - 7</i>
Кількість змістових модулів – 2	Ступінь вищої освіти - бакалавр	Лекції: <i>Денна - 26 год.</i> <i>Заочна – 8 год</i> Практичні заняття: <i>Денна - 26 год.</i> <i>Заочна – 4 год</i>
Загальна кількість годин: Денна – 150 Заочна – 150		Самостійна робота: Денна - 95 год., з них: 4 год. - тренінг Заочна – 138 год. Індивідуальна робота – Денна - 3 год. Заочна -
Тижневих годин – 11,5 з них аудиторних -4		Вид підсумкового контролю – екзамен

2. Мета і завдання дисципліни «Криміналістика»

2.1. Мета вивчення дисципліни.

Метою вивчення дисципліни «Криміналістика» є формування у студентів теоретичних і прикладних знань у сфері криміналістики, розширення кругозору, набуття умінь оцінки криміналістичних закономірностей та явищ, опанування основних категорій науки «Криміналістики», вивчення та формування спеціальних умінь і навичок, необхідних в практичній діяльності під час розслідування кримінальних правопорушень.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Завдання вивчення дисципліни полягає у набутті студентами знань, умінь і здатностей (компетенцій) ефективно реалізовувати набуті теоретичні знання на практиці. Вивчення дисципліни «Криміналістика» ставить перед собою завдання розуміння студентами основних проблем науки криміналістики, її предмету та системи, теоретично-діяльнісних основ

спеціальних знань, сучасних техніко-криміналістичних засобів, способів та методів, що використовуються при розслідуванні злочинів, тактичних прийомів та організаційних форм проведення окремих слідчих дій та їх належної фіксації, методів планування та організацію розслідування окремих видів кримінальних правопорушень, формування вмінь взаємодії із спеціалістами та експертами.

2.3. Найменування компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК9. Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності.

СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

СК15. Здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни.

Вивчення навчальної дисципліни «Криміналістика» здійснюється на основі здобутих студентами знань з навчальних дисциплін «Кримінальне право», «Кримінальний процес» та інших дисциплін. Це дає можливість більш підготовлено досліджувати основні категорії і зміст «Криміналістики».

2.5. Результати навчання.

РН 9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.

РН 14. Використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для правничої діяльності.

РН 21. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.

3. Зміст (програма) навчальної дисципліни «Криміналістика»

Змістовий модуль 1. Методологія криміналістики. Криміналістична техніка

Тема 1. Предмет, завдання, система та методи криміналістики, зв'язок з іншими науками. Криміналістична ідентифікація та діагностика (2 год.).

Загальні поняття та теоретичні основи науки криміналістики, її предмет та об'єкт. Історія зародження та розвитку криміналістики, сучасні погляди на її предмет. Зв'язок науки з кримінальним правом, кримінальним процесом, кримінологією, оперативно-розшуковою діяльністю, іншими юридичними, природничими та соціальними науками. Місце криміналістики в системі наукових знань.

Поняття системи науки криміналістики та її структура, завдання, функції, принципи, закони розвитку, основи спеціальної термінології.

Методи криміналістики, її структура, зміст та класифікація.

Поняття криміналістичної ідентифікації. Наукові основи криміналістичної ідентифікації та її принципи. Роль і значення теорії криміналістичної ідентифікації в криміналістичній діяльності.

Види і форми, об'єкти і суб'єкти криміналістичної ідентифікації. Ідентифікуючі та ідентифікуємі об'єкти. Поняття зразків.

Ідентифікація об'єктів за їх матеріально-фіксованими відображеннями. Ідентифікація цілого об'єкта за його частинами. Ідентифікація об'єктів за мисленим відображенням. Ідентифікація об'єктів за їх описом.

Ідентифікаційні ознаки та їх види, ідентифікаційне поле, ідентифікаційний період.

Методика ідентифікаційного дослідження, основи методики криміналістичних ідентифікаційних експертиз. Експертний огляд, роздільне дослідження, порівняльне дослідження, формування висновків. Категорії ідентифікаційних висновків.

Встановлення групової належності. Криміналістична діагностика, діагностуючий і діагностуємий об'єкти. Процес діагностування, його основні елементи і структура. Методика діагностичного дослідження, основи методики криміналістичних діагностичних експертиз. Експертний огляд, роздільне дослідження, порівняльне дослідження, формування висновків. Категорії діагностичних висновків.

Література: 11-15, 19-21, 24, 36-37, 39-42, 53, 57, 65-67, 77.

Тема 2. Криміналістична техніка, як розділ криміналістики. Галузі криміналістичної техніки. Судова фотографія та відеозйомка (2 год.).

Загальні положення криміналістичної техніки та її галузі. Види технічних засобів, що можуть використовуватись під час розслідування та профілактики кримінальних правопорушень, поняття, види та їх класифікація. Правові підстави застосування технічних засобів під час розслідування та профілактики кримінальних правопорушень. Технічні засоби «польової криміналістики» для пошуку, виявлення, огляду, фіксації та вилучення слідів кримінального правопорушення. Слідчі валізи та їх види. Лабораторно-дослідницькі та інформаційно-комп'ютерні засоби, що використовуються експертами при проведенні судових експертиз.

Поняття судової фотографії та відеозйомки. Правові підстави застосування судової фотографії та відеозйомки у кримінальних провадженнях та їх суб'єкти. Способи та методи судової фотографії. Особливості застосування фотографічних засобів та відеозапису під час проведення слідчих (розшукових) дій. Процесуальне оформлення фототаблиці, як додатку до протоколу слідчої (розшукової) дії.

Література: 1-9, 11-15, 19-21, 24, 36-37, 39-42, 53, 57, 65-67.

Тема 3. Класифікація слідів у трасології та механізм їх утворення. Основи дактилоскопії та її значення у кримінальному процесі (2 год.).

Поняття сліду у трасології. Значення слідів у розслідуванні кримінальних правопорушень. Закономірності утворення слідів, механізм слідоутворення та його елементи. Матеріальні та ідеальні сліди у кримінальних правопорушеннях. Сліди-предмети (їх частини), сліди-матеріали (частини матеріалів), сліди-речовини (частки речовин), сліди – відображення (одних матеріальних об'єктів в інших).

Класифікація слідів у трасології. Сліди людини - рук, рукавичок, ніг та взуття, зубів, інших частин тіла людини. Сліди інструментів і механізмів - знарядь злomu, розпилу, розрубу, свердління. Сліди транспортних засобів – коліс, гусениць, інших частин транспортних засобів. Сліди тварин – лап, копит, зубів, інших частин тіла тварини.

Пошук, виявлення, фіксація, вилучення, та дослідження слідів, їх використання в розкритті та розслідуванні злочинів. Основні завдання трасологічних експертиз, питання, які вирішуються під час їх проведення.

Поняття сліду пальця руки (долоні) та механізм його утворення. Види папілярних узорів. Експериментальні відбитки пальців (долоней) рук. Загальні та індивідуальні ознаки у слідах та відбитках. Способи та методи виявлення, фіксація і вилучення слідів рук. Сутність дактилоскопічної експертизи, питання, які вирішуються під час їх проведення.

Література: 1-9, 11-15, 19-21, 24, 36-37, 39-42, 53, 57, 65-67.

Тема 4. Зброєзнавство. Судова балістика та хододна зброя (2 год.).

Зброєзнавство, поняття судової балістики; її предмет, завдання і система. Наукові основи балістики та її об'єкти.

Поняття вогнепальної зброї, конструкційні характеристики, будова каналу ствола та його калібр.

Класифікація вогнепальної зброї. Нарізна і гладкоствольна, бойова, мисливська, спортивна, цивільна і кримінальна вогнепальна зброя. Довгоствольна, середньо ствольна і короткоствольна вогнепальна зброя. Неавтоматична, напівавтоматична і автоматична вогнепальна зброя. Вогнепальна зброя заводського, кустарного і саморобного виготовлення. Перероблена та атипова вогнепальна зброя.

Боєприпаси (набої) до вогнепальної зброї. Набої до нарізної та гладкоствольної вогнепальної зброї, їх калібри. Види і конструкційні особливості боєприпасів.

Сліди вогнепальної зброї та їх класифікація. Механізм утворення слідів від дії вогнепальної зброї. Сліди пострілу на перешкодах, на тілі потерпілого, сліди-предмети, сліди на кулях і гільзах. Прийоми встановлення місця, напрямку і дистанції пострілу.

Порядок виявлення, фіксації і вилучення вогнепальної зброї, боєприпасів та їх слідів. Огляд, попереднє дослідження, опис вогнепальної зброї та боєприпасів на місці події.

Основи методики балістичних досліджень. Криміналістичне дослідження вогнепальної зброї, боєприпасів та їх слідів. Основні завдання, що вирішуються при проведенні балістичних досліджень. Діагностичні, ідентифікаційні та ситуаційні завдання під час проведення балістичних експертиз.

Поняття та класифікація холодної зброї. Критерії віднесення предметів до холодної зброї. Питання, які вирішуються при їх дослідженні.

Література: 3, 4, 6-14, 16, 18, 19, 21, 22, 38-43, 48-53, 67, 68.

Тема 5. Поняття документів у кримінальному процесі. Технічне дослідження документів, почеркознавство та авторознавство. (2 год.).

Поняття документознавства, як галузі криміналістичної техніки. Види документів. Бланки документів, їх основні реквізити. Машинописні та рукописні тексти, підписи, графічні відмітки у документах, відбитки печаток і штампів.

Завдання і значення техніко-криміналістичного дослідження документів у кримінальному провадженні. Правила огляду документів та їх опис. Поняття підробки документа та способів зміни його початкового вигляду. Монтаж, переклеювання фотознімків в документах, підчистки, змивання, травлення, вставки, дописки та їх ознаки.

Основи методики техніко-криміналістичної експертизи документів. Особливості криміналістичного дослідження машинописних текстів, поліграфічних документів та грошових купюр.

Загальні поняття, наукові засади, структура і завдання криміналістичного дослідження письма. Поняття та види письма, писемної мови і почерку людини. Навички письма та закономірності їх формування. Загальні та індивідуальні ознаки почерку, їх класифікація. Вільні, умовно-вільні та експериментальні зразки почерку.

Загальні положення криміналістичної методики почеркознавчих експертиз. Діагностичні, ідентифікаційні та ситуаційні питання, що вирішуються при їх проведенні.

Поняття авторознавчих експертиз, особливості їх проведення. Основні завдання, які вирішуються.

Література: 3, 4, 7, 8, 10-14, 16, 18, 20, 23, 24, 29, 38-43, 45, 47-53, 65-68.

Тема 6. Основи габітології, як галузі криміналістичної техніки про ознаки зовнішності людини. (2 год.).

Загальні положення криміналістичного дослідження ознак зовнішності людини. Ознаки зовнішності людини. Анатомічні, функціональні ознаки та особливі прикмети. Поняття суб'єктивного портрету та їх види.

Література: 11-15, 19-21, 24, 28, 36-37, 39-42, 53, 57, 65-67.

Змістовий модуль 2. Тактика та методика розслідування окремих видів кримінальних правопорушень.

Тема 7. Основи криміналістичної тактики та її засобів. Версії та планування у кримінальному провадженні (2 год.).

Поняття, система, завдання і зміст криміналістичної тактики. Зміст тактичних прийомів, криміналістичних рекомендацій, тактичних ризиків, тактичних комбінацій, тактичних операцій, слідчих ситуацій.

Криміналістичні версії та їх види. Порядок та підстави висування версій та порядок їх перевірки.

Криміналістичне планування та прогнозування. Види, рівні та етапи планування. Початкова, послідуоча і завершальна стадії розслідування.

Планування проведення слідчих (розшукових) дій.

Література: 1-9, 11-15, 19-21, 24, 36-37, 39-42, 53, 57, 65-67.

Тема 8. Тактика слідчого огляду та обшуку у кримінальних провадженнях (2 год.).

Проведення огляду у кримінальних провадженнях та їх види. Правова регламентація проведення огляду. Завдання і значення огляду місця події у розкритті кримінальних правопорушень. Об'єкти огляду. Тактика огляду місця події та його планування. Стадії огляду, їх зміст і значення. Участь спеціалістів в огляді. Поєднання огляду місця події з проведенням оперативно-розшукових дій. Особливості огляду приміщень і ділянок місцевості, які не є місцем події. Огляд трупа або його частин. Тактичні прийоми огляду трупа або його частин. Участь судово-медичного експерта (спеціаліста) в огляді трупа або його частин. Огляд предметів, документів, транспортних засобів, живих людей (освідування). Висування криміналістичних версій за результатами огляду місця події.

Поняття, завдання і значення обшуку. Правова регламентація проведення обшуку. Види обшуку і його учасники, загальні положення тактики обшуку. Планування і підготовка до обшуку, проведення обшуку, оформлення результатів обшуку. Участь спеціалістів при проведенні обшуку.

Особливості проведення окремих видів обшуку. Обшук в жилих, підсобних і господарських приміщеннях. Обшук на підприємствах і в організаціях. Обшук місцевості. Особистий обшук.

Література: 1-9, 11-15, 19-21, 24, 36-37, 39-42, 53, 57, 65-67.

Тема 9. Тактика допиту (2 год.).

Поняття, завдання і значення допиту. Види допиту і їх правова регламентація.

Загальні положення тактики допиту. Планування допиту та його стадії: підготовка, проведення та оформлення результатів допиту.

Організаційно-тактичне забезпечення допиту. Тактичні прийоми встановлення психологічного контакту. Правила постановки питань і використання доказів під час допиту. Допит з участю спеціаліста і перекладача.

Тактика допиту свідків, потерпілих, підозрюваних і обвинувачених. Особливості допиту неповнолітніх.

Література: 1-9, 11-15, 19-21, 24, 36-37, 39-42, 53, 57, 65-67.

Тема 10. Тактика пред'явлення для впізнання та слідчого експерименту (2 год.).

Поняття, види, завдання, та правова регламентація пред'явлення для впізнання.

Загальні положення тактики пред'явлення для впізнання. Планування і підготовка до пред'явлення для впізнання. Стадії пред'явлення для впізнання. Оформлення результатів пред'явлення для впізнання. Участь спеціалістів і використання техніко-криміналістичних засобів.

Особливості пред'явлення для впізнання живих людей, трупів, предметів, документів, транспортних засобів, тварин, приміщень, ділянок місцевості.

Пред'явлення для впізнання фотозображень, відеозаписів і фонограм.

Слідчий експеримент, його суть, види і завдання. Тактика проведення слідчого експерименту та його стадії. Поняття, завдання і значення слідчого експерименту. Види і правова регламентація проведення слідчого експерименту. Відтворення обстановки і обставин події, перевірка і уточнення показань на місці, їх суть, види і завдання.

Участь спеціалістів і використання техніко-криміналістичних засобів при проведенні слідчого експерименту та оформлення результатів.

Література: 1-9, 11-15, 19-21, 24, 36-37, 39-42, 53, 57, 65-67.

Тема 11. Загальні положення методики розслідування кримінальних правопорушень. Криміналістична методика розслідування вбивств (2 год.).

Загальні та окремі методики розслідування кримінальних правопорушень. Структура криміналістичної методики. Обставини, що підлягають доказуванню. Криміналістична характеристика кримінальних правопорушень та її елементи.

Криміналістична характеристика вбивств. Обставини, що підлягають доказуванню. Особливості порушення кримінальної справи. Слідчі ситуації та першочергові слідчі дії та оперативно-розшукові заходи. Тактика огляду місця події, огляду трупа, виявлення та вилучення слідів злочину. Встановлення і допит свідків, вжиття необхідних заходів по встановленню місця знаходження та затриманню злочинців. Висування та перевірка версій. Складання плану розслідування та планування окремих слідчих (розшукових), негласних слідчих (розшукових) дій. Призначення судово-медичної експертизи трупа та встановлення причин смерті потерпілого, інших криміналістичних експертиз. Тактика затримання злочинців, їх допит, проведення обшуків, впізнання, відтворення обстановки і обставин події.

Особливості розслідування вбивств при виявленні невпізаного і розчленованого трупа; розслідувань, пов'язаних із зникненням особи; вбивств, замаскованих під самогубство чи природню смерть.

Виявлення причин і обставин вчинення вбивств та їх профілактика.

Література: 1-9, 11-15, 19-21, 24, 36-37, 39-42, 53, 57, 65-67.

Тема 12. Криміналістична методика розслідування крадіжок, грабежів, розбоїв та шахрайств (2 год.).

Криміналістична характеристика крадіжок, грабежів, розбоїв та шахрайств. Порушення кримінального провадження. Слідчі ситуації при вчиненні крадіжок грабежів, розбоїв та шахрайств. Визначення обставин, що підлягають доказуванню. Проведення першочергових слідчих дій та оперативно-розшукових заходів. Огляд місця події, допит потерпілих, встановлення і допит свідків.

Висування версій та їх перевірка. В залежності від слідчих ситуацій, планування подальшого розслідування в цілому та окремих слідчих (розшукових) дій. Встановлення та затримання підозрюваного, його обшук, обшук в його помешканні та інших місцях можливого приховання речових доказів. Допит підозрюваного, пред'явлення для впізнання, відтворення обстановки і обставин події, призначення експертиз.

Встановлення причин і умов, що сприяли вчиненню крадіжок, грабежів, розбоїв та шахрайств та їх профілактика.

Література: 1, 3, 4, 7, 8, 10-15, 17, 24, 32, 33-37, 38-44, 46, 48-53, 66-69.

Тема 13. Криміналістична методика розслідування розкрадань вчинених шляхом зловживання службовим становищем (2 год.).

Особливості криміналістичної характеристики та методики розслідування розкрадань шляхом зловживання службовим становищем. Обставини, що підлягають доказуванню. Порушення кримінального провадження. Слідчі ситуації при вчиненні розкрадань шляхом зловживання службовим становищем. Планування розслідування та перевірка версій.

Етапи розслідування. Проведення першочергових слідчих (розшукових) дій та оперативно-розшукових заходів – огляд, встановлення та допит потерпілих і свідків. Подальші слідчі (розшукові) дії - призначення ревізій та перевірок, повторний та додатковий допит свідків, проведення обшуків, затримання і допит підозрюваного, призначення експертиз. Завершальний етап розслідування, підготовка відповідних процесуальних документів.

Профілактика при розслідуванні розкрадань, встановлення причин та умов їх вчинення.

Література: 1, 3, 4, 7, 8, 10-15, 17, 24, 32, 33-37, 38-44, 46, 48-53.

**4. Структура залікового кредиту з дисципліни «Криміналістика».
(денна форма навчання)**

Назва теми	Кількість годин					Контрольні заходи
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота	Тренінг, КПЗ	
Змістовий модуль 1. Методологія криміналістики. Криміналістична техніка						
Тема 1. Предмет, завдання, система та методи криміналістики, її зв'язок з іншими науками. Криміналістична ідентифікація та діагностика.	2	2	7		2	Тести, опитування
Тема 2. Криміналістична техніка, як розділ криміналістики. Галузі криміналістичної техніки. Судова фотографія та відеозйомка.	2	2	7			Тести, опитування, практичні завдання
Тема 3. Слідознавство. Класифікація слідів у трасології. Дактилоскопія та її значення у розслідуванні кримінальних правопорушень.	2	2	7			Тести, опитування практичні завдання
Тема 4. Зброєзнавство. Судова балістика та хододна зброя.	2	2	7			Тести, опитування практичні завдання
Тема 5. Поняття документів у кримінальному процесі. Технічне дослідження документів, почеркознавство та авторознавство.	2	2	7			Тести, опитування практичні завдання
Тема 6. Основи габітології, як галузь криміналістичної техніки про ознаки зовнішності людини.	2	2	7			Тести, опитування
Змістовий модуль 2. Тактика та методика розслідування окремих видів злочинів						
Тема 7. Основи криміналістичної тактики та її засоби. Версії та планування у кримінальному провадженні.	2	2	7	1	2	Тести, опитування практичні завдання
Тема 8. Тактика слідчого огляду та обшуку у кримінальних провадженнях.	2	2	8			Тести, опитування практичні завдання
Тема 9. Тактика проведення допиту.	2	2	8			Тести, опитування практичні завдання
Тема 10. Тактика пред'явлення для впізнання та слідчого експерименту.	2	2	7			Тести, опитування практичні

						завдання
Тема 11. Загальні положення методики розслідування кримінальних правопорушень. Криміналістична методика розслідування вбивств.	2	2	8	1		Тести, опитування практичні завдання
Тема 12. Криміналістична методика розслідування крадіжок, грабежів, розбоїв та шахрайств.	2	2	8	1		Тести, опитування практичні завдання
Тема 13. Криміналістична методика розслідування розкрадань вчинених шляхом зловживання службовим становищем.	2	2	7	3		Тести, опитування практичні завдання
ВСЬОГО	26	26	91	3	4	

Заочна форма навчання

Назва теми	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота	Тренінг, КПЗ
Тема 1. Предмет, завдання, система та методи криміналістики, її зв'язок з іншими науками. Криміналістична ідентифікація та діагностика.	2	1	10	-	2
Тема 2. Криміналістична техніка, як розділ криміналістики. Галузі криміналістичної техніки. Судова фотографія та відеозйомка.			10		
Тема 3. Слідознавство. Класифікація слідів у трасології. Дактилоскопія та її значення у розслідуванні кримінальних правопорушень.	2	1	10		
Тема 4. Зброєзнавство. Судова балістика та хододна зброя.			10		
Тема 5. Поняття документів у кримінальному процесі. Технічне дослідження документів, почеркознавство та авторознавство.			11		
Тема 6. Основи габітології, як галузь криміналістичної техніки про ознаки зовнішності людини.			10		
Тема 7. Основи криміналістичної тактики та її засоби. Версії та планування у кримінальному провадженні.	2		11	-	
Тема 8. Тактика слідчого огляду та обшуку у кримінальних провадженнях.		1	11		
Тема 9. Тактика проведення допиту.			11		

Тема 10. Тактика пред'явлення для впізнання та слідчого експерименту.			11		2
Тема 11. Загальні положення методики розслідування кримінальних правопорушень. Криміналістична методика розслідування вбивств.	2	1	11		
Тема 12. Криміналістична методика розслідування крадіжок, грабежів, розбоїв та шахрайств.			11		
Тема 13. Криміналістична методика розслідування розкрадань вчинених шляхом зловживання службовим становищем.			11		
ВСЬОГО	8	4	138	-	

5. Тематика практичних занять.

Практичні заняття мають на меті поглиблення теоретичних знань студентів і набуття ними необхідних практичних навичок роботи із слідами кримінальних правопорушень, прийняттям правильних тактичних рішень у конкретних слідчих ситуаціях.

Підготовка до практичних занять полягає у вивченні теоретичного матеріалу, ознайомленні з нормативними актами і спеціальною науковою літературою по темі заняття. З метою перевірки рівня засвоєння матеріалу необхідно дати відповідь на контрольні запитання і виконати практичні завдання.

Важливою формою поглиблення криміналістичних знань є підготовка студентами реферативних доповідей з проблемних питань курсу, їх заслуховування та обговорення на заняттях.

Робочою програмою вивчення курсу «Криміналістика» передбачено проведення практичних занять у обсязі 26 год. Заняття проводяться з усіх тем, передбачених робочим планом.

Змістовий модуль 1. Методологія криміналістики. Криміналістична техніка.

Тема 1. Предмет, завдання, система та методи криміналістики, зв'язок з іншими науками. Криміналістична ідентифікація та діагностика (2 год.).

Мета: З'ясувати поняття, значення, систему та методи криміналістики. Оримати практичні знання про криміналістичну ідентифікацію діагностику та реєстрацію. Оримати практичні знання про криміналістичну ідентифікацію діагностику та реєстрацію.

Питання для обговорення: 1. Загальні поняття, значення криміналістики її зв'язок з іншими науками та місце в системі наукових знань. 2. Історичні аспекти розвитку криміналістики. 3. Система криміналістики. 4. Методи криміналістики. 5. Види і форми криміналістичної ідентифікації та діагностики. Ідентифікуємий та ідентифікуючий об'єкти. 6. Процес ідентифікації та діагностики. 7. Поняття ідентифікаційного поля, ідентифікаційного періоду, ідентифікаційних ознак та зразків для порівняльного дослідження. 8. Загальна методика ідентифікаційного та діагностичного дослідження.

Література: 11-15, 19-21, 24, 36-37, 39-42, 53, 57, 65-67, 77.

Тема 2: Криміналістична техніка, як розділ криміналістики. Галузі криміналістичної техніки. Судова фотографія та відеозйомка (2 год.).

Мета: Ознайомитись із принципами роботи з технічними засобами «польової криміналістики» та засобами для лабораторних досліджень. Навчитись проводити фото та відеофіксацію місця події, осіб методом сигналітичної фотозйомки, виготовляти фототаблиці до протоколів слідчих (розшукових) дій.

Питання для обговорення: 1. Загальні положення криміналістичної техніки, як галузі науки криміналістики. 2. Поняття, види, класифікація та процесуальні підстави застосування

технічних засобів у кримінальному провадженні. 3. Поняття судової фотографії та відео зйомки, процесуальні підстави їх застосування під час проведення слідчих (розшукових) дій та експертних досліджень. 4. Види та способи судової фотографії та відеозйомки під час проведення слідчих (розшукових) дій та експертних досліджень. 5. Методи судової фотографії. 6. Процесуальне оформлення результатів фотофіксації та відеозйомки під час проведення слідчих (розшукових) дій.

Література: 1-9, 11-15, 19-21, 24, 36-37, 39-42, 53, 57, 65-67.

Тема 3: Слідознавство. Класифікація слідів у трасології. Дактилоскопія та її значення у розслідуванні кримінальних правопорушень (2 год.).

Мета: Отримати практичні знання про сліди трасологічного походження, механізм їх утворення, класифікацію, способи виявлення та вилучення. Навчитись виявляти та вилучати сліди пальців рук фізико-хімічними методами, відрізняти типи папілярних узорів, формулювати питання у постанові про призначення дактилоскопічних експертиз.

Питання для обговорення: 1. Поняття сліду в трасології. Механізм слідоутворення та його елементи. 2. Сліди людини, сліди транспортних засобів, сліди інструментів та механізмів (злому), сліди тварин. 3. Класифікація слідів. 4. Способи та методи виявлення, фіксації і вилучення слідів трасологічного походження. 5. Основи дактилоскопії. Типи папілярних узорів, їх загальні та індивідуальні ознаки. Способи та методи виявлення, фіксації і вилучення слідів рук. 8. Питання, які вирішуються під час проведення діагностичних, ідентифікаційних та класифікаційних досліджень у трасологічних та дактилоскопічних експертизах. Методика та структура експертного дослідження.

Література: 1-9, 11-15, 19-21, 24, 36-37, 39-42, 53, 57, 65-67.

Тема 4. Зброезнавство. Судова балістика та хододна зброя (2 год.).

Мета: Отримати практичні знання про вогнепальну та холодну зброю, їх конструктивні особливості та класифікацію, критерії віднесення предметів до вогнепальної та холодної зброї. Набути практичних знань про сліди, які утворюються на перешкодах, тілі потерпілого, кулях та гільзах під час пострілу.

Питання для обговорення: 1. Поняття вогнепальної та холодної зброї та їх класифікація. 2. Конструкційні характеристики вогнепальної зброї та боєприпасів (набоїв) до неї. 3. Сліди вогнепальної зброї, їх класифікація та механізм утворення. 4. Порядок огляду вогнепальної зброї, та боєприпасів: виявлення, фіксація і вилучення. 5. Методика криміналістичного дослідження вогнепальної та холодної зброї, боєприпасів та їх слідів. 6. Критерії віднесення предметів до вогнепальної та холодної зброї. 7. Ідентифікаційні, діагностичні, ситуаційні питання в балістичних експертизах та експертизах холодної зброї.

Література: 3, 4, 6-14, 16, 18, 19, 21, 22, 38-43, 48-53, 67-68.

Тема 5. Документознавство, техніко-криміналістичне дослідження документів, криміналістичне дослідження письма (2 год.).

Мета: Отримати практичні знання про документи, їх реквізити, способи виготовлення, навчитись відрізняти види підробок документів. Ознайомитися з основами почеркознавства, набути практичні навички з відібрання експериментальних зразків почерку, навчитись характеризувати почерк за загальними ознаками.

Питання для обговорення: 1. Документи як об'єкти криміналістичного дослідження. Види документів. Бланки документів, їх основні реквізити. 2. Поняття підробки документа та зміни його початкового вигляду. 3. Правила огляду документів та їх опису в протоколі. 4. Основи методики технічного дослідження документів. Діагностичні та ідентифікаційні питання при проведенні технічної експертизи документів. 5. Поняття письма, писемної мови та почерку. Навички письма та закономірності їх формування. Загальні та ідентифікаційні ознаки почерку, їх класифікація. 6. Основи методики почеркознавчих досліджень. Діагностичні та ідентифікаційні питання при проведенні почеркознавчої експертизи. 7. Поняття авторознавчих експертиз, особливості їх проведення.

Література: 3, 4, 7, 8, 10-14, 16, 18, 20, 23, 24, 29, 38-43, 45, 47-53, 65-68.

Тема 6. Габітологія, як галузь криміналістичної техніки (2 год.).

Мета: Ознайомитися з основами габітології, набути практичні навички з проведення опису особи за ознаками її зовнішності.

Питання для обговорення: 1. Ознаки зовнішності людини: поняття, види, значення. 2. Загальні та особливі прикмети людини. 3. Ідентифікація особи за ознаками зовнішності та за фотографічними зображеннями. 4. Поняття суб'єктивного портрету в габітології.

Література: 11-15, 19-21, 24, 28, 36-37, 39-42, 53, 57, 65-67.

Змістовний модуль 2. Методика розслідування окремих видів злочинів.

Тема 7. Криміналістична тактика. Версії та планування у кримінальному провадженні (2 год.).

Мета: Набути практичних навичок із застосування тактичних прийомів при проведенні слідчих (розшукових) дій, висування версій та планування розслідування у кримінальних правопорушеннях.

Питання для обговорення: 1. Поняття і предмет криміналістичної тактики. Тактичний прийом як елемент криміналістичної тактики. Джерела і функції тактичних прийомів та їх класифікація. 2. Криміналістична рекомендація, тактична комбінація, тактична операція, слідча ситуація та тактичне рішення. 3. Криміналістична версія, види версій, порядок їх висування та перевірка. 4. Планування розслідування та окремих слідчих (розшукових) дій у кримінальному провадженні.

Література: 1-9, 11-15, 19-21, 24, 36-37, 39-42, 53, 57, 65-67.

Тема 8. Тактика огляду та обшуку (2 год.).

Мета: Сформувати знання з тактики проведення огляду та обшуку, навчитись складати протоколи огляду та обшуку, додатків до них.

Питання для обговорення: 1. Поняття слідчого огляду, його види, принципи, процесуальні підстави. 2. Організація та планування проведення огляду. 3. Огляд місця події, місцевості, приміщення, речей і документів, трупа, його завдання і мета, тактичні прийоми проведення. 4. Поняття обшуку, його види, завдання, мета та процесуальні підстави. 5. Організація та планування проведення обшуку. 6. Особливості тактики проведення обшуку місцевості, у приміщенні та особи. 5. Використання спеціальних знань та технічних засобів при проведенні огляду та обшуку. 6. Процесуальне оформлення результатів огляду та обшуку.

Література: 1-9, 11-15, 19-21, 24, 36-37, 39-42, 53, 57, 65-67.

Тема 9. Тактика допиту (2 год.).

Мета: Сформувати знання з тактики проведення допиту, навчитись складати протоколи допиту та додатків до них.

Питання для обговорення:

1. Поняття, завдання, значення та види допиту у розслідуванні кримінальних правопорушень. 2. Організація та планування проведення допиту. Стадії проведення допиту. 3. Тактика проведення допиту потерпілого, свідка, підозрюваного, обвинуваченого, експерта. 4. Сприятливі та несприятливі, конфліктні та безконфліктні ситуації при проведенні допиту. Тактичні прийоми та тактичні комбінації, що застосовуються при їх проведенні. 5. Використання спеціальних знань та технічних засобів при проведенні допиту. 6. Процесуальне оформлення результатів допиту.

Література: 11-15, 19-21, 24, 28, 36-37, 39-42, 53, 57, 65-67.

Тема 10: Тактика пред'явлення для впізнання та слідчого експерименту (2 год.).

Мета: Сформувати знання з тактики пред'явлення для впізнання та слідчого експерименту, навчитись складати протоколи пред'явлення для впізнання, слідчого експерименту та додатків до них.

Питання для обговорення:

1. Поняття пред'явлення для впізнання, слідчого експерименту, їх види та принципи. 2. Організація та планування проведення пред'явлення для впізнання та слідчого експерименту. 3. Тактика пред'явлення для впізнання живих осіб, трупів, речей і документів, відтворення обстановки та обставин події, можливість існування якогось факту (явища) при визначених обставинах. 4. Використання спеціальних знань та технічних засобів при проведенні пред'явлення для впізнання та слідчого експерименту. 7. Процесуальне оформлення результатів пред'явлення для впізнання та слідчого експерименту.

Література: 11-15, 19-21, 24, 28, 36-37, 39-42, 53, 57, 65-67.

Тема 11. Загальні положення методики розслідування кримінальних правопорушень. Криміналістична методика розслідування вбивств (2 год.).

Мета: Сформувати знання та практичні навички із організації розслідування кримінальних правопорушень на основі існуючих криміналістичних методик, знання та практичні навички із організації розслідування вбивств.

Питання для обговорення: 1. Поняття, система, джерела криміналістичної методики розслідування окремих видів кримінальних правопорушень. 2. Завдання, принципи та види методик розслідування окремих видів кримінальних правопорушень та їх структура. 3. Структура типової методики розслідування кримінальних правопорушень. 4. Криміналістична характеристика вбивств та його елементи. 5. Типові слідчі ситуації при вчиненні вбивств. 6. Першочергові слідчі (розшукові) дії і оперативно-розшукові заходи. 7. Планування подальшого розслідування і перевірка висунутих версій. 8. Тактичні особливості затримання і оголошення особі про підозру, її допит. 9. Проведення обшуків та інших слідчих та негласних слідчих (розшукових) дій, встановлення співучасників вбивства. 10. Особливості розслідування вбивств, пов'язаних із розчленуванням трупа, замаскованих під самогубство та природню смерть, виявлення невідомого трупа та при отриманні повідомлення про безвістно зниклу особу.

Література: 11-15, 19-21, 24, 28, 36-37, 39-42, 53, 57, 65-67.

Тема 12: Криміналістична методика розслідування крадіжок, грабежів, розбоїв та шахрайств (2 год.).

Мета: На основі існуючих криміналістичних методик сформувати знання та практичні навички із організації розслідування крадіжок, грабежів, розбоїв та шахрайств.

Питання для обговорення:

1. Криміналістична характеристика крадіжок, грабежів, розбоїв та шахрайств та їх елементи. 2. Встановлення обставин, що підлягають доказуванню. Особливості порушення кримінального провадження. Слідчі ситуації при вчиненні крадіжок, грабежів, розбоїв, шахрайств. 3. Першочергові слідчі (розшукові) дії і оперативно-розшукові заходи. Огляд місця події, пошук та вилучення слідів злочину, відшукання та допит свідків. Перевірка слідів злочину за криміналістичними обліками. Призначення криміналістичних експертиз за об'єктами вилученими при огляді. 4. Слідчі ситуації при вчиненні крадіжок, грабежів, розбоїв та шахрайств. Оцінка слідчої ситуації та висунання версій. Планування розслідування, створення слідчо-оперативної групи з розслідування, перевірка версій шляхом запланованих подальших слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій, інших оперативно-розшукових заходів. 5. Встановлення та затримання підозрюваного, проведення обшуків, з метою виявлення та вилучення знарядь злочину, предметів на яких могли залишитись сліди злочину, предметів посягання (гроші, матеріальні цінності,) та інших речових доказів та документів. 6. Тактичні особливості оголошення особі про підозру у вчиненні крадіжки, грабежу, розбою, вимагання або шахрайства, її допит в якості підозрюваної. 7. Проведення окремих додаткових слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій, спрямованих на закріплення здобутих раніше доказів, встановлення інших учасників злочину. Підготовка процесуальних документів завершального етапу розслідування. 8. Особливості розслідування кишенькових крадіжок. 9. Профілактичні дії слідчого при розслідуванні крадіжок, грабежів, розбоїв та шахрайств.

Література: 11-15, 19-21, 24, 28, 36-37, 39-42, 53, 57, 65-67.

Тема 13: Криміналістична методика розслідування розкрадань, вчинених шляхом зловживання службовим становищем (2 год.).

Мета: На основі існуючих криміналістичних методик сформувати знання та практичні навички із організації розслідування розкрадань, вчинених шляхом зловживання службовим становищем.

Питання для обговорення: 1. Криміналістична характеристика кримінального правопорушення при вчиненні привласнення, розтрата, заволодіння майна шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем та його елементи. 2. Встановлення обставин, що підлягають доказуванню. Особливості порушення кримінального провадження, в залежності від слідчої ситуації, планування розслідування. 3. Відшукання та допит потерпілих та свідків. Проведення оглядів та обшуків у службових кабінетах, будинках, квартирах посадових осіб з метою виявлення грошей, інших матеріальних цінностей, набутих злочинним шляхом, документів, що супроводжували злочинну діяльність. 4. Залучення до слідчих (розшукових) дій спеціалістів у галузі економіки, технічного дослідження документів, почеркознавства, комп'ютерних технологій, товарознавства та оцінки рухомого та нерухомого майна, інших обізнаних осіб. 5. Призначення ревізій та перевірок фінансово-господарської діяльності підприємства, організації, установи, економічних та інших необхідних для розслідування експертиз. 6. Тактичні особливості оголошення особі про підозру у вчиненні привласнення, розтрата, заволодіння майна шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем та його допит. 7. Проведення окремих слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій, спрямованих на закріплення здобутих раніше доказів, встановлення інших учасників злочину. Підготовка процесуальних документів завершального етапу розслідування.

9. Профілактичні дії слідчого при розслідуванні службових злочинів.

Література: 11-15, 19-21, 24, 28, 36-37, 39-42, 53, 57, 65-67.

6. Комплексне практичне індивідуальне завдання (КПЗ)

Комплексне практичне індивідуальне завдання - це вид індивідуальної позааудиторної роботи студента, метою якого є самостійне вивчення частини програмного матеріалу, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань студента з навчального курсу та розвиток навичок самостійної роботи. КПЗ - це завершена практична робота в межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих у процесі лекційних, практичних занять.

КПЗ видається студенту у перші два тижні навчання та виконується впродовж семестру, відповідно до встановлених графіків, дотримання яких є необхідною умовою допуску до здачі змістових модулів. Для контролю за виконанням КПЗ із навчальної дисципліни «Криміналістика» студент веде робочий зошит. КПЗ оцінюється за стобальною шкалою і складає 20 % підсумкового бала з дисципліни.

Завдання, що включено до КПЗ

1. У відповідності до методичних рекомендацій скласти фабулу кримінального правопорушення, вчиненого в умовах неочевидності (кожний студент індивідуально).

2. За фабулою скласти протокол огляду місця події та фототаблицю, як додаток до протоколу. З дотриманням правил судової фотографії, виконати: орієнтуючу (методом кругової панорами), оглядову, вузлову, детальну (масштабним методом) фотозйомку.

3. В протоколі огляду описати обстановку місця вчинення кримінального правопорушення, вилучені з поверхні предметів сліди пальців рук, взуття, зламу, з вказанням їх місця виявлення та характерних ознак. Вказати, які технічні засоби застосовувались під час їх виявлення, фіксації та вилучення.

4. За фабулою кримінального правопорушення висунути 3 загальних версії щодо вчиненого кримінального правопорушення, які обґрунтувати.

5. За найбільш вірогідною версією скласти план подальшого розслідування, з вказанням переліку проведення необхідних слідчих (розшукових) дій).

6. Провести дактилоскопіювання затриманої по підозрі у вчиненому кримінальному правопорушенні особи. Вказати тип папілярного узору кожного з десяти відбитків пальців рук на дактилокарті, їх загальні та індивідуальні ознаки.

7. Провести фотографування затриманої особи методом впізнавальної фотозйомки. Матеріали оформити у вигляді фототаблиці.

8. Скласти план підготовки проведення однієї з слідчих (розшукових) дій (обшуку в помешканні підозрюваного, допиту підозрюваного, пред'явлення для впізнання, слідчого експерименту) за зразком, що додається.

підготовчий план проведення слідчої (розшукової) дії (зразок)

Вказуються обставини кримінального правопорушення;

Формулюється мета, фактичні та юридичні підстави проведення слідчої (розшукової) дії;

Визначаються учасники слідчої (розшукової) дії, з обґрунтуванням доцільності їх залучення, технічне забезпечення та інші дії;

Визначаються тактичні прийоми, які доцільно застосувати слідчим під час проведення слідчої (розшукової) дії та їх порядок.

Вказується час та місце проведення слідчої (розшукової) дії.

План складено /дата, рік/.

/посада, спеціальне звання слідчого, прізвище, ініціали, підпис/

9. Підготувати постанову про призначення однієї з криміналістичних експертиз з постановкою діагностичних та ідентифікаційних питань. В якості об'єктів дослідження обрати один з вилучених на місці події слідів (пальців рук, взуття, зламу) та зразки для порівняння (дактилокарту підозрюваного, взуття, знаряддя зламу).

10. За фавбулою вчиненого кримінального правопорушення визначити спеціальні знання та техніко-криміналістичні засоби, які використовувались слідчим під час розслідування.

7. Самостійна робота

№ п/п	Тематика	К-сть годин денна	К-сть годин заочн
1	Тема 1. Предмет, завдання, система та методи криміналістики, зв'язок з іншими науками. Криміналістична ідентифікація та діагностика.	7	10
2	Тема 2. Криміналістична техніка, як розділ криміналістики. Галузі криміналістичної техніки. Судова фотографія та відеозйомка.	7	10
3	Тема 3. Слідознавство. Класифікація слідів у трасології. Дактилоскопія та її значення у розслідуванні кримінальних правопорушень.	7	10
4	Тема 4. Зброезнавство. Судова балістика та хододна зброя.	7	10
5	Тема 5. Документознавство. Техніко-криміналістичне дослідження документів, криміналістичне дослідження письма.	7	11
6	Тема 6. Габітологія, як галузь криміналістичної техніки.	7	10
7	Тема 7. Криміналістична тактика. Версії та планування у кримінальному провадженні.	7	11
8	Тема 8. Тактика огляду та обшуку у кримінальних провадженнях.	8	11
9	Тема 9. Тактика проведення допиту.	8	11
10	Тема 10. Тактика пред'явлення для впізнання та слідчого експерименту.	7	11

11	Тема 11. Загальні положення методики розслідування кримінальних правопорушень. Криміналістична методика розслідування вбивств.	8	11
12	Тема 12. Криміналістична методика розслідування крадіжок, грабежів, розбоїв та шахрайств.	8	11
13	Тема 13. Криміналістична методика розслідування розкрадань вчинених шляхом зловживання службовим становищем.	7	11
	ВСЬОГО	95	138

8. Тренінг з дисципліни «Криміналістика»

Тренінг з дисципліни «Криміналістика» проводиться у навчальному процесі підготовки бакалаврів права з метою вироблення практичних навичок роботи у команді, розвитку здатності прогнозувати поведінку інших учасників та освоєння методів групової комунікації у вирішенні криміналістичних завдань під час розслідування кримінальних правопорушень.

Порядок проведення тренінгу

1. **Вступна частина** проводиться з метою ознайомлення студентів з темою тренінгового заняття.

2. **Організаційна частина** полягає у створенні робочого настрою у колективі студентів, визначенні правил проведення тренінгового заняття. Можлива наявність роздаткового матеріалу у вигляді матеріальних об'єктів (речових доказів), таблиць, бланків документів.

3. **Практична частина** реалізовується шляхом виконання завдань у групах студентів з певних проблемних питань теми тренінгового заняття.

Підведення підсумків. Обговорюється результати виконаних завдань у групах. Обмін думками з питань, які виносились на тренінгові заняття.

Тематика тренінгу

Завдання 1. Наведіть приклади проведення криміналістичної ідентифікації в процесуальній і непроцесуальній формах.

Завдання 2. Наведіть приклади ідентифікуємих і ідентифікуючих об'єктів у трасології, балістиці, почеркознавстві.

Завдання 3. Об'єктом огляду при вчиненні крадіжки був цегляний котедж, що складається з двох поверхів, 7 кімнат і мансарди. Оглядаючи місце події, слідчий поряд зі складанням протоколу огляду намалював чорновик плану котеджу. Прибувши до кабінету, він змінив чорновик плану на його чистовий варіант.

Запитання: Як правильно повинен був діяти слідчий? Оцініть законність дій слідчого.

Завдання 4. У процесі допиту підозрюваного, що проходить в умовах конфліктної ситуації, коли допитуваний дає свідомо неправдиві свідчення, слідчий має право застосувати тактичний прийом, що у криміналістиці отримав назву «допущення легенди» тобто, слідчий дає можливість допитуваному висловлюватися до кінця.

Запитання: Які інші тактичні прийоми викриття допитуваного у брехні можна застосувати під час допиту?

9. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Криміналістика» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- стандартизовані тести;
- поточне опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- реферати;
- розрахункові та розрахунково-графічні роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- оцінювання результатів КППЗ;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- завдання на лабораторному обладнанні, тренажерах, реальних об'єктах тощо;
- ректорська контрольна робота;

- екзамен;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

10. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Криміналістика» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

%

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2 (ректорська контрольна робота)	Заліковий модуль 3 (підсумкова оцінка за КПЗ)	Заліковий модуль 4 (екзамен)
20%	20%	20%	40%
1. Усне опитування під час заняття (6 тем по 5 балів = 30 балів) 2. Письмова робота = 70 балів	1. Усне опитування під час заняття (7 тем по 5 балів = 35 балів) 2. Письмова робота = 65 балів	1. Активна участь у тренінгах, презентації та самопрезентації = 20 балів. 2. Написання КПЗ, на основі сформованих індивідуальних завдань = 50 балів. 3. Захист КПЗ = 30 балів.	1. Кейси – макс. 50 балів 2. Теоретичне питання 1 – макс. 25 балів 3. Теоретичне питання 2 – макс. 25 балів

Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1.	ноутбук	1-13
2.	Мультимедійний проектор	1-13
3.	Фото-відеоапаратура	3, 6-9
4	Криміналістичні валізи, засоби лабораторних досліджень	3, 6-9
5.	Макети, стенди	3-5

6.	<i>Прикладне програмне забезпечення загального призначення (засоби Microsoft Office)</i>	1-13
----	--	------

Рекомендовані джерела інформації:

Основні:

1. Закон України від 4 жовтня 2019 року № 187-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення окремих положень кримінального процесуального законодавства» [Електронний ресурс]. Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/187-20>.
2. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року // Офіційний вісник України. – 2010. – № 72/1. – Ст. 2589.
3. Кримінальний кодекс України: Закон України від 5 квітня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25- 26 (29.06.2001). – Ст. 131.
4. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 р. // Голос України. – 2012. – 19 травня. – № 90-91.
5. Про судову експертизу: Закон України від 25 лютого 1994 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 28. – Ст. 232.
6. Про Національну поліцію: Закон України від 02 липня 2015 р. [Електронний ресурс] // ВРУ офіційний веб-портал – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/580-19>
7. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18 лютого 1992 р. [Електронний ресурс] // ВРУ офіційний веб- портал – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2135-12/page>
8. Інструкція про порядок залучення працівників органів досудового розслідування поліції та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України як спеціалістів для участі в проведенні огляду місця події: затв. наказом МВС України від 03 листопада 2015 № 1339 [Електронний ресурс] // ВРУ офіційний веб-портал – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1392-15>
9. Наказ Міністерства юстиції України від 08.10.1998 р. № 53/5 «Про затвердження Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень» [Електронний ресурс] // ВРУ офіційний веб-портал – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98>
10. Методика криміналістичного дослідження холодної зброї та конструктивно схожих з нею виробів, затверджена рішенням розширеного засідання секції НКМР Міністерства юстиції України з проблем трасології та судової балістики із залученням членів Координаційної ради з питань судової експертизи. Протокол від 15.01.1999 року [Електронний ресурс] // ВРУ офіційний веб-портал – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/n0002320-99> Основна література:
11. Когутич І.І. Криміналістика: навч. посіб. / І.І. Когутич, О.М. Калужна. – К.: Ін Юре, 2014. – 454 с.
12. Криміналістика: підручник./ В.В. Пясковский, Ю.М. Черноус, А.В. Іщенко, О.О. Алексеев та ін.- К.: «Центр учбової літератури», 2015. – 544 с.
13. Криміналістика: підручник / В.Д. Берназ та ін.; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. А.Ф. Волобуєва; Харк. нац. ун-т внутр. справ. – Х.: ХНУВС, 2011. – 665 с.
14. Криміналістика: підручник / [В.Ю. Шепітько, В.О. Коновалова, В.А. Журавель та ін]; за ред. В.Ю. Шепітька. – [5-е вид., перероб. і доп.]. – Х.: Право. – 2011. – 464 с.
15. Салтевський М.В. Криміналістика (у сучасному викладі): підручник / М.В. Салтевський. - К.: Кондор. – 2008. – 594 с.
16. Проект Закону від 29.08.2019 № 1009 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення окремих положень кримінального процесуального законодавства» [Електронний ресурс]. Режим доступу : https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=66252

Додаткові:

17. Алексейчук В.І. Огляд місця події: тактика і психологія : монографія / В.І. Алексейчук; за ред. д-ра юрид. наук., проф., засл. діяча науки України, акад. Нац. акад. прав. наук України В.О.

Коновалової. – Х.: Апостіль, 2011. – 230 с.

18. Арешонков В. В., Пілюков Ю.О. Голоботовський В. І. Значення ситуаційних судово-балістичних досліджень для кваліфікації кримінальних правопорушень. Криміналістичний вісник. ДНДЕКЦ МВС України; НАВС. Київ: ДНДЕКЦ МВС України, 2022. № 1 (37). С 30-43.

19. Біленчук П.Д. Криміналістика в питаннях і відповідях: посібник / П.Д. Біленчук. – К: Вид. Паливода А.В. – 2010. – 178 с. 47

20. Біленчук П.Д., Перкін В.І. Тактичні прийоми, тактичні комбінації, тактичні операції в розслідуванні злочинів: Навч. посібник // МВС України; УАВС.- К., 1996 .- 32 с.

21. Біленчук П.Д. Криміналістика. Кредитно-модульний курс б: підручник / П.Д. Біленчук, Г.С. Семаков. – 4-те вид., змін., допов. і доопр. – К.: ВД Дакор. – 2014. – 520 с.

22. Бірюков В.В. Теоретичні основи інформаційно-довідкового забезпечення розслідування злочинів ім. Е.О. Дідоренка – Луганськ: РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2009. – 664 с.

23. Воробей О.В., Мельников І.М. Волошин О.Г. Техніко- криміналістичне дослідження документів. Навчально-методичний посібник – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 304 с.

24. Гора І.В. Криміналістика: навч. посіб. / І.В. Гора, А.В. Іщенко, В.А. Колесник. –К.: Вид. Паливода А.В. – 2007. – 236 с.

25. Денісова О.О. Інформаційні системи і технології в юридичній діяльності: навч. посібник / О.О. Денісова. – К. : КНЕУ. – 2004. – 307 с.

26. Дубовий О.П., Лукашенко В.Я., Рибалко Я.В. та ін. Криміналістичне дослідження слідів рук: Науково-практичний посібник. / За ред. Я.Ю. Кондратьєва. - К.: Атіка, 2000.- 152 с.

27. Іванов В.М., Іванова О.В., Юридична конфліктологія / В.М. Іванов, О.В. Іванова. – К.: МАУП. – 2004. – 224 с. 48

28. Ідентифікація людини за ознаками зовнішності: наук.-практ. посіб. / В.Ю. Шепітько; Академія правових наук України, Інститут вивчення проблем злочинності. – Х.: Гриф. – 2003. – 112 с.

29. Ієрусалимов І.О. Забезпечення використання науково-технічних досягнень у слідчій діяльності: навч. посіб. / І.О. Ієрусалимов; Нац. акад. внутр. справ України. – К.: Наук. Світ. – 2000. – 67 с.

30. Керівництво з розслідування злочинів: наук.-практ. посібник / В.Ю. Шепітько, В.О. Коновалова, В.А. Журавель та ін.; за ред. В.Ю. Шепітька. – Х.: Одісей. – 2009. – 960 с.

31. Когутич І.І. Використання знань та засобів криміналістичної тактики і методики під час розгляду кримінальних справ у суді: моногр. / І.І. Когутич ; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – Львів: Тріада плюс. – 2009. – 446 с.

32. Когутич І.І. Криміналістика: особливості методики розслідування окремих видів злочинів: тексти лекцій / І.І. Когутич. – Львів: Тріада плюс. – 2006. – 456 с.

33. Коновалова В.О. Юридична психологія: підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / В.О. Коновалова, В.Ю. Шепітько. – 2-е вид., перероб. і доп. – Х.: Право. – 2008. – 240 с.

34. Коновалова В.Е. Допит: тактика и психологія. – Харків: Консум, 1999. – 157 с.

35. Криміналістика: Криміналістична тактика і методика розслідування злочинів: підруч. для студентів юрид. вузів і фак. / В.О. Коновалова, Г.А. Матусовський, В.Ю. Шепітько та ін.; Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого. Акад. прав. наук України; за ред. В.Ю. Шепітька. – Х.: Право. – 1998. – 375 с.

36. Криміналістика (криміналістична техніка): Курс лекцій / П.Д. Біленчук, А.П. Гель, М.В. Салтевський, Г.С. Семаков. – К.: МАУП, 2001. – 216 с.

37. Криміналістика: курс лекцій /В.Ю. Шепітько, В.О. Коновалова, В.А. Журавель та ін.; за заг. ред. Шепітько В.Ю. –Х.: Одісей. – 2009. – 368 с.

38. Криміналістика: навч.-практ. посіб. / О.А. Борідько, С.В. Діденко, В.В. Літвін та ін. – Херсон: Херсон. міськдрук. – 2010. – 269 с.

39. Криміналістика: питання і відповіді: навч. посіб. / А.В. Кофанов, Я.В. Кузьмічов, Ж.В. Удовенко та ін.; Нац. акад. внутр. справ. – К.: Центр учбової літератури. – 2011. – 279 с.

40. Криміналістика: підручник / [В.Д. Берна, В.В. Бірюков, А.Ф. Волобуєв]; за заг. ред. А.Ф. Волобуєва; МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. – Х.: ХНУВС. – 2011. – 666 с.

41. Криміналістика: підручник / В.Ю. Шепітько, В.О. Коновалова, В.А. Журавель та ін; за

ред. В.Ю. Шепітька. – Х.: Право. – 2011. – 464 с.

42. Криміналістична тактика і методика розслідування окремих видів злочинів: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / П.Д. Біленчук, А.П. Гель, М.В. Салтевський, Г.С. Семаков. – К.: МАУП, 2007. – 512 с.

43. Криміналістичне документознавство: Практ. Посіб. / В.В. Бірюков, В.В. Коваленко, Т.П. Бірюкова, К.М. Ковальов; за заг. ред. В.В. Бірюкова. - К.: Вид. Паливода А.В., 2007.- 332 с.

44. Лисиченко В.К. Негативні обставини та їх значення в розслідуванні злочинів / В.К. Лисиченко, І.І. Когутич. – К.: ДІА. – 2002. – 182 с.

45. Песцов Р.Г. Криміналістика в запитаннях і відповідях: посіб. для підготов. до іспиту / Р.Г. Песцов. – К.: Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова. – 2013. – 78 с.

46. Сабадаш В.П. Криміналістика: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. /В.П. Сабадаш, М.О. Ларкін. – Запоріжжя : Запорізь. нац. ун-т. – 2012. – 330 с.

47. Сабадаш В.П. Криміналістика: навч. посіб. /В. П. Сабадаш. –Запоріжжя : ЦНЛ.- 2017. – 228 с.

48. Пілюков Ю.О. Новели кримінально-процесуального законодавства України у проведенні судових експертиз. Науково-практичний семінар «Можливості судової експертизи під час розслідування злочинів в умовах реформування правової системи в Україні» (26-27 вересня 2019 року). – Тернопіль : ЮФ ТНЕУ, Тернопільський НДЕКЦ МВС України, 2019 – С. 24-27.

49. Пілюков Ю.О. Окремі питання взаємодії та нормативно-правового регулювання діяльності Експертної служби МВС України та підрозділів Національної поліції Науково-практичний збірник Криміналістичний вісник. – 2016. – № 2 (26). – С. 13–20.

50. Пілюков Ю.О. Окремі правові аспекти міжнародного співробітництва експертної служби МВС України при здійсненні судово-експертної діяльності у сфері захисту суспільної моралі *Актуальні питання судової експертизи: Всеукраїнська науково-практична конференція, присвячена 15- річчю створення Дніпропетровського науково-дослідного інституту судових експертиз.* Дніпро, 14-15 червня 2017 року.- С.32-37

51. Пілюков Ю.О Окремі питання судово-експертного забезпечення досудового розслідування в умовах реформування. *Актуальні проблеми правознавства.* Тернопіль. ЮФ ТНЕУ. 2017. – Вип. 3 (11). – С.175–180.

52. Пілюков Ю.О Система ідентифікаційних ознак почерку, можливості її удосконалення при проведенні почеркознавчої експертизи підписів *Актуальні проблеми правознавства.* Тернопіль ЮФ ТНЕУ. 2017. – Вип. 4 (12). – С.257–263.

53. Пілюков Ю.О Сучасна система державних судово-експертних установ в Україні. Окремі напрями удосконалення їх діяльності. *Актуальні проблеми правознавства.* Тернопіль. ЮФ ТНЕУ. 2018. – Вип. 1 (13). – С.149–155.

54. Пілюков Ю.О Судово-експертне забезпечення досудового розслідування корупційних злочинів в Україні. Електронна цивілізація: інноваційне майбутнє України. Колективна монографія /під ред. Біленчука П.Д. – Київ: УкрДГРІ, 2018. 284 с.

55. Пілюков Ю.О Висновок експерта як джерело доказів. Критерії та особливості його оцінки *Україна в умовах реформування правової системи: сучасні реалії та міжнародний досвід. III міжнародна науково-практична конференція* ЮФ ТНЕУ Тернопіль 2018. С.121-124

56. Пілюков Ю.О Судова експертиза, як форма використання спеціальних знань при розслідуванні корупційних злочинів». *Актуальні проблеми правознавства.* Тернопіль. ЮФ ТНЕУ: 2018. – Вип. № 4 (16). –С. 174-178.

57. Пілюков Ю.О Використання спеціальних знань у кримінальних провадженнях *Актуальні проблеми правознавства.* Тернопіль. ЮФ ТНЕУ: 2019. – Вип. 4 (20). – С.240–245

58. Пілюков Ю.О Підстави та порядок призначення судових експертиз у кримінальному процесі *Всеукраїнська науково-практична конференція присвяченій 55 річниці кафедри криміналістики та судової медицини Національної академії внутрішніх справ України.* НАВСУ Київ 2019. С.172-175

59. Пілюков Ю.О. Особливості завдань планових та позапланових ревізій і перевірок. Використання їх результатів у кримінальних провадженнях *Актуальні проблеми правознавства.* Тернопіль: ЗУНУ. 2020. № 3 (23). С. 171-176.

60. Пілюков Ю.О. Судово-експертна діяльність у сучасному кримінальному процесі. *Актуальні проблеми правознавства*. Тернопіль: ЗУНУ. 2020. № 4 (24). С. 158-163.
61. Пілюков Ю.О. Допит експерта в суді, як процесуальна форма використання спеціальних знань у кримінальному провадженні. *Актуальні проблеми правознавства*. Тернопіль: ЗУНУ. 2021. № 2 (26). С. 176-179.
62. Пілюков Ю.О. Використання криміналістичних обліків у розслідуванні кримінальних правопорушень. *Україна в умовах реформування правової системи: сучасні реалії та міжнародний досвід. V Міжнародна науково-практична конференція: (16-17 квітня 2021 року)*. Тернопіль: ЮФ ЗУНУ. 2021. С. 250-253.
63. Пілюков Ю.О. Залучення спеціаліста до огляду при розслідуванні розкрадань шляхом зловживання службовим становищем. *Актуальні проблеми правознавства*. Тернопіль: ЗУНУ. 2022. № 2 (30). С. 142-147.
64. Пілюков Ю.О. Нормативно-правове регулювання судово-експертної діяльності. *Україна в умовах реформування правової системи: сучасні реалії та міжнародний досвід. Міжнародна науково-практична конференція: (27 квітня 2022 року)*. Тернопіль: ЮФ ЗУНУ. 2022. С. 250-253.
65. Пілюков Ю.О. Методичні вказівки до проведення самостійної роботи студентами з навчальної дисципліни «Криміналістика» Тернопіль, ТНЕУ. 2018. - 61 с.
66. Пілюков Ю.О. Методичні вказівки до проведення практичних (лабораторних) занять з навчальної дисципліни «Криміналістика». Навчальн. методичні матеріали. Тернопіль, ЗУНУ. 2020. - 32 с.
67. Пілюков Ю.О. Ситуаційні завдання з навчальної дисципліни «Криміналістика». Навчальн. методичні матеріали. Тернопіль, ЗУНУ. 2020. - 32 с.
68. Погорецький М.А. Розслідування окремих видів злочинів: навч. посіб. / М. А. Погорецький, Д. Б. Сергєєва. – К. Правова єдність, юркнига «Алерта» - 2015. – 536 с.
69. Салтевський М.В. Криміналістика. Підручник: у 2-х ч. Ч. 1. – Х.: Консум, Основа, 1999. – 416 с.
70. Салтевський М.В. Криміналістика. Підручник: у 2-х Ч. 2. – Харків: Консум, 2001. – 528 с.
71. Слідчий огляд: сутність, види, тактика проведення огляду місця події і тактика використання техніко-криміналістичних засобів та спеціальних знань: Монографія / Комаха В.О. та інші; За загальною редакцією Комахи В.О.; Одеська національна юридична академія. – Дніпропетровськ, ІМА-прес, 2004. – 396 с.
72. Сокиран Ф.М. Сучасні концепції психологічного впливу на досудовому слідстві: Монографія // НАВСУ; В.Г. Гончаренко, ред. – Київ: НВТ «Правник», 2002. – 11 с.
73. Сокиран Ф.М., Сокиран М.Ф. Шляхи вдосконалення тактики психологічного впливу при проведенні окремих слідчих дій: Посібник // МВС України. НАВСУ; за ред. В.Г. Гончаренка. – К., 2005. – 159 с.
74. Степанюк Р.Л. Формування криміналістичних методик розслідування злочинів, що вчиняються в бюджетній сфері України / Р.Л. Степанюк // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. - 2011. - № 1. - С. 195-201.
75. Удалова Л.Д. Кримінальний процес України у питаннях і відповідях: навч. посіб. /Л.Д. Удалова, В.В. Рожнова, Д.О. Савицький, О.Ю. Хабло. – Київ: Видавець – 2012. – 275 с.
76. Шрамко О., Юсупов В., Пілюков Ю.О., Саковський А. Призначення судових експертиз у кримінальних провадженнях про корупційні правопорушення. Навчальн. методичні матеріали. Київ: Нац.акад.внутр.справ, 2021.- 101 с.
77. Юсупов В. В. Криміналістика в Україні у ХХ – на початку ХХІ ст. (історико-теоретичне дослідження): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. юрид. наук : 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність». Київ, 2019. - 420 с.